

організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журн. 2015. № 1 (34). С. 91-94.

13. Калабашкін І.М. Протидія організованій злочинності засобами кримінального права *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. №1. 2016. С. 287-297.

14. Павленко С. О. Шляхи удосконалення правового регулювання протидії особам, віднесеним до категорії «злочинці у законі» в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016.- Вип. 6. Т. 3. С. 73-79. (Серія Юрид. науки).

15. Про утворення територіального органу Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2019 року № 867 «Про утворення територіального органу Національної поліції».

16. Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України: Наказ Національної поліції України від 23.10.2019 року № 1077 «Про затвердження Положення про Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України».

17. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2019, № 17, ст.71.

18. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 42, ст.343.

Шиян Анатолій Григорович

старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін ННІ права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРУПОЮ ЧИ ЗЛОЧИННОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Необхідність приведення норм кримінального процесуального законодавства України до європейських стандартів, зокрема в частині пріоритетності охорони, захисту, відновлення прав особи та законних інтересів у кримінальному провадженні, зумовлюють звернення особливої уваги на ті положення Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), які визначають договірні засади врегулювання відносин між учасниками кримінального провадження. Як відомо, такі договірні засади в КПК регулюються двома видами угод – про примирення і про визнання винуватості [1].

Актуальність наукових досліджень інституту угод у кримінальному

провадженні викликана гуманізацією та демократизацією кримінально-правових норм, тенденцією до розширення використання процедур відновного (реституційного) правосуддя, головною метою якого є створення примирливих умов для потерпілого, підозрюваного чи обвинуваченого.

Угода про визнання винуватості – оформлена відповідно до вимог статті 472 КПК України домовленість, за якою прокурор та підозрюваний/обвинувачений досягають згоди про повне та беззастережне визнання підозрюваним/обвинуваченим своєї винуватості, про обов'язки підозрюваного/обвинуваченого щодо співпраці у викритті кримінального правопорушення чи проступку, вчиненого іншою особою (якщо це питання ставиться в рамках домовленості), а також про наслідки, які настануть для підозрюваного чи обвинуваченого в результаті укладення угоди (про міру покарання або звільнення особи від кримінальної відповідальності) [2].

Застосування угоди про визнання винуватості можна умовно поділити на такі етапи: 1) етап ініціювання, в якому беруть участь прокурор, підозрюваний чи обвинувачений; 2) етап підготовки та укладення угоди, який охоплює сукупність дій сторін угоди; 3) етап затвердження угоди судом; 4) етап виконання угоди.

Основні правила укладення та затвердження угоди про визнання винуватості визначаються положеннями глави 35 КПК (ст.ст. 468-470, 472-476). Ними є:

1) така угода може бути укладена за ініціативою прокурора або підозрюваного чи обвинуваченого;

2) укладення угоди може ініціюватися в будь-який момент після повідомлення особі про підозру до виходу суду до нарадчої кімнати для ухвалення вироку;

3) у разі якщо кримінальне провадження здійснюється щодо кількох осіб, які підозрюються чи обвинувачуються у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, і згода щодо укладення угоди досягнута не з усіма підозрюваними чи обвинуваченими, угода може бути укладена з одним (кількома) з підозрюваних чи обвинувачених. Кримінальне провадження щодо особи (осіб), з якими досягнуті згоди, підлягає виділенню в окреме провадження;

4) при вирішенні питання про укладення угоди про визнання винуватості прокурор повинен врахувати обставини, визначені ст. 470 КПК;

5) зміст угоди про визнання винуватості має відповідати вимогам, передбаченим ст. 472 КПК. В угоді зазначається дата її укладення та вона скріплюється підписами сторін;

6) якщо угода досягнута під час досудового розслідування, обвинувальний акт з підписаною сторонами угодою невідкладно надсилається до суду;

7) розгляд щодо угоди проводиться під час підготовчого судового засідання за обов'язкової участі сторін угоди з повідомленням інших учасників

судового провадження. Відсутність інших учасників судового провадження не є перешкодою для розгляду;

8) якщо суд переконується, що угода може бути затверджена, він ухвалює вирок, яким затверджує угоду і призначає узгоджену сторонами міру покарання.

Важливим є питання, в яких саме кримінальних провадженнях може бути укладена угода про визнання винуватості. Відповідно до ч. 4 ст. 469 КПК така угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим укладається у провадженні щодо:

1) кримінальних проступків, нетяжких злочинів, тяжких злочинів;

2) особливо тяжких злочинів, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України за умови викриття підозрюваним чи обвинуваченим іншої особи у вчиненні злочину, віднесеного до підслідності Національного антикорупційного бюро України, якщо інформація щодо вчинення такою особою злочину буде підтверджена доказами;

3) особливо тяжких злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб, організованою групою чи злочинною організацією або терористичною групою за умови викриття підозрюваним, який не є організатором такої групи або організації, злочинних дій інших учасників групи чи інших, вчинених групою або організацією злочинів, якщо повідомлена інформація буде підтверджена доказами.

Аналіз положень пункту 3 частини 4 цієї статті вказує на те, що визнання винуватості за визначеними ним обставинами характеризується певними особливостями, а саме:

– підозрюваному має інкримінуватися вчинення особливо тяжкого злочину;

– підозрюваний не повинен бути організатором такої групи чи організації;

– підозрюваний повинен викрити злочинні дії інших учасників групи чи інших, вчинених групою або організацією злочинів;

– повідомлена підозрюваним інформація щодо викриття інших осіб має бути підтверджена доказами;

– збирання цих доказів прокурор забезпечує під час досудового розслідування:

– збирання таких доказів не може переноситися на стадію підготовчого судового провадження чи судового розгляду, де вирішується питання про затвердження угоди.

Висновок про те, що докази стосовно викриття підозрюваним інших осіб повинні збиратися прокурором під час досудового розслідування, підтверджується постановою Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 07 квітня 2020 року у справі № 761/13021/19 (провадження № 51-409 км 20). Так, цим судом визначено, що «За змістом ст. 474 КПК перевірка доказів щодо викриття підозрюваним дій інших учасників групи чи інших вчинених групою злочинів не належить до повноважень суду при прийнятті рішення щодо затвердження угоди про визнання винуватості. Натомість відповідно до приписів ст. 470 КПК обов'язок враховувати ступінь і

характер сприяння підозрюваного чи обвинуваченого у проведенні кримінального провадження щодо нього або інших осіб при укладенні угоди про визнання винуватості покладено саме на прокурора. *За наявності сумнівів у достовірності повідомленої підозрюваним інформації щодо викриття злочинних дій інших учасників групи чи інших вчинених групою злочинів прокурор на підставі ч. 1 ст. 474 КПК вправі був відкласти направлення до суду обвинувального акта з підписаною сторонами угодою до завершення проведення слідчих дій, необхідних для збирання та фіксації відповідних доказів, однак з огляду на вимоги касаційної скарги цього не зробив. Тому доводи прокурора про порушення судом вимог процесуального закону у зв'язку з затвердженням угоди за відсутності у матеріалах кримінального провадження доказів викриття ОСОБА_1 інших учасників групи чи інших вчинених групою злочинів є безпідставними» [3].*

Насамкінець необхідно зазначити, що визначення особливостей укладення та затвердження угоди про визнання винуватості за обставинами, передбаченими п. 3 ч. 4 ст. 469 КПК, сприятиме правильному застосуванню слідчим, прокурором положень цього специфічного інституту в кримінальному судочинстві України, належним чином забезпечить захист прав та законних інтересів підозрюваного.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Кримінальне провадження на підставі угод. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua/>
3. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 07 квітня 2020 року у справі № 761/13021/19 (провадження № 51-409 км 20). URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/88707488>

Щербіна Марія Геннадіївна

аспірант кафедри кримінального, цивільного та міжнародного права
Національного університету «Запорізька політехніка»

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ «ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ АБО ОБІГ ФАЛЬСИФІКОВАНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ»

Об'єкт кримінального правопорушення є елементом будь-якого складу кримінального правопорушення, за відсутності якого відсутній склад кримінального правопорушення, не може йти мова про кримінальне правопорушення і кримінальну відповідальність за такі діяння. Не вступаючи в полеміку щодо концепцій визначення об'єкта кримінального правопорушення, візьмемо за основу ту, що формулює його як суспільні відносини, які